

HALKIMIZ APTALLAŞTI MI?

Aydınlık Gazetesi, 21 Ocak 2020

Yıldırım Koç

Geçenlerde deneyimli bir yazar arkadaşım, aralarında benim de bulunduğum bazı kişilere gönderdiği uzunca bir yazıda şu ifadelere yer verdi: “Hele yaşadığımız son 20 yıldaki olağanüstü siyasal toplumsal ve ideolojik değişimleri dikkate alırsak ve halkın bu süreçte yaşadığı muazzam bilgi kirliliği nedeniyle, deyim yerindeyse doğru analiz yapma olanağını yitirmiş, aptallaşmış, şaşkın halini düşünürsek...”

Daha önce birkaç kez yazmıştım. Ancak herhalde yeniden yazmak gerekiyor.

Bilimsel sosyalizmi dünya görüşü olarak benimseyişimin üzerinden 50 yılı biraz aşkın bir süre geçti. Bu sürenin ilk 35-40 yılına, halkımızın eğitilmesi gereken insanlar olduğu düşüncesi hakimdi. Kendimi öğretmen/eğitimci sanırdım. Yaklaşık son 10 yıldır bilinçlendim. Halkımız benim de gözümü açtı. Halkımızdan öncelikli olarak gerçekçiliği öğrendiğimi sanıyorum. Bu nedenle de, “halkın doğru analiz yapma olanağını yitirmiş, aptallaşmış, şaşkın hali” gibi değerlendirmelere kesinlikle katılmıyorum. Kanımca, bunu yazan arkadaşımın bilinçlenmeye ve halkımızın eğitiminden geçmeye ihtiyacı var.

HALKIMIZIN EKSİKLİKLERİ

Halkımızın tabii ki belli eksiklikleri var. Benim gözlemleyebildiğim eksiklikler, (1) kısa vadeli çıkarlarını uzun vadeli çıkarlardan önce tutmaları (Yarına Allah kerim; gün ola hayır ola; ya deve ölür, ya deveci ölür, ya ben ölürüm, vb.), ufak hesaplara girmeleri, kendilerini gemi kaptanı sanıp fırtınada kendi gemilerini kurtarabileceklerini sanmaları; (2) kulaktan dolma bilgiye teslim olmaları, bilgi edinmede sıgık, uzmanlığa önem vermeme ve herşeyi bildiklerini sanmaları; (3) kapitalizmin gelişmesiyle birlikte bencilleşmeleri ve bireycileşmeleri, dostluğu ve dayanışmayı ihmal etmeleri; (4) kapitalizmin etkisiyle müthiş bir gösterişçi tüketim hevesine kapılmaları.

Bunlar eksiklikler. Bu eksiklikler yaşayarak aşılar ve bir süreç içinde aşılacak. Ancak bu hata ve eksiklikler, “analiz yapma olanağını yitirmiş, aptallaşmış ve şaşkın” oldukları anlamına gelmiyor. Ben tam tersini düşünüyorum.

HALKIMIZIN OLUMLU ÖZELLİKLERİ

Anadolu’da “kâmil insan” denir. Bazı insanlar vardır, okula gitmemiştir, belki okuma yazma bile bilmez; ama olgundur, “kâmil”dir. O kadar mütevazıdır ki, halka hocalık taslıyorsanız, onun “analiz yapma olanağını yitirmiş, aptallaşmış ve şaşkın” olduğunu bile sanabilirsiniz. Öylesine efendidir ki, sizin bu hatanızı yüzünüze vurmaz; arkanızdan da gülmez. Sizin günün birinde değişeceğinizi umut eder.

Halkımız yüzyıllar boyunca zorlukları aşma ve sorun çözme yeteneğini geliştirmiştir. Kapitalizmin geliştiği ülkelerde sıradan insanların yaratıcılığına gerek duyulmaz; onların görevi, sistemin onlara verdiği görevleri yerine getirmek ve “gerektiği gibi” davranmak ve yaşamaktır. Halkımız ise yüzyıllar boyunca sorunlarla boğuştu; en zor koşullarda müthiş bir direnme gücü gösterdi. Emperyalistler bizi anlayamadı; anlayamaz. Bu özellik öyle anketlerde filan ortaya çıkmaz.

Atatürk bir dâhiydi; ama sevgili hocam Prof.Dr.Alpaslan Işıklı’nın sözünü hiç unutmam. Bir sohbetimizde, “Atatürk hiç kuşkusuz büyük bir dahi; ancak unutmamalı ki onu ortaya çıkaran da Türk milletidir,” demişti. 1919 yılında yenilmiş bir milletten, 1922 yılında muzaffer bir millet yaratıldıysa; 1919 yılında bir yarı-sömürgeci 1938 yılında onurlu ve güçlü bir devlet yaratıldıysa; 1919 yılındaki etrak-ı bi-idrak’tan 1938 yılında “ne mutlu Türküm diyene” diyebilen bir millet yaratıldıysa, bunda Atatürk kadar, o “cahil”, o “aptal”, o “şaşkın” zannedilen Türk milletinin de büyük payı vardır.

Radi Fiş'in **Ben de Halimce Bedreddinem** kitabının adı, halk arasında kullanılan bir ifadedir. Karşınızda efendice duran, sizi sakın sakın dinleyen ve belki sizin "cahil" zannettiğiniz insan, kafasında, "sen bunları anlatıyorsun ama, ben de halimce Bedreddinem" diyor.

Yaşım epey ilerledi. Ne yazık ki ancak son yaklaşık 10 yıldır, halkımızın ne kadar büyük bir birikime sahip olduğunu kavrayabiliyorum ve eğitimcilik taslamaktan kendimi kurtardım. Tekrarlamak gerekirse, halkımız görmüş geçirmiştir, son derece tedbirlidir, olağanüstü düzeyde gerçekçidir, kurnazdır, şeytana pabucu ters giydirir, "saf" gözükmede ustadır, çarıklı erkanıharptir, "kaçın kurrasıdır," vb. Eksiklikleri de vardır, ancak onu "analiz yapma olanağını yitirmiş, aptallaşmış ve şaşkın" olarak nitelendirmek kanımca hatalıdır.